

ENHEDSLISTENS EU-POLITISKE DELPROGRAM

Menneskeheden står over for en lang række store kriser, som kun kan løses gennem internationalt samarbejde. Problemer som klima- og biodiversitetskrisen, skattely, flygtningestrømme og stigende økonomisk ulighed kan ikke løses af enkeltstater, men kun ved samarbejde på tværs af grænserne.

Derfor er Enhedslisten et internationalistisk socialistisk parti. Vi ved, at kampen for et mere demokratisk, socialistisk, feministisk og bæredygtigt samfund kræver, at folkelige bevægelser og venstrefløj arbejder tæt sammen på tværs af grænserne. Det gælder også i Europa.

Enhedslisten arbejder hver dag sammen med vores europæiske søsterpartier, fagbevægelse, klimabevægelse og andre folkelige kræfter på at forandre verden og Europa, så hensynet til mennesker, klima og natur altid sættes før hensynet til økonomisk vækst og profit. Det har vi gjort gennem årtier i Folketinget og siden 2019 også via EU-parlamentet, og det vil vi altid gøre.

Vi anerkender EU som en vigtig politisk kampplads, hvor der kan tabes terræn og vindes sejre. Men vi har ingen illusioner om, at EU's institutioner er en ligeværdig spillebane for progressive kræfter. EU's labyrint af magtfulde ikke-valgte institutioner gør det langt sværere for folkelige og demokratiske kræfter at få deres stemmer hørt end i de europæiske nationalstater. EU's komplicerede magtstruktur er en gylden spillebane for lobbyister og kapitalinteresser, der arbejder bedst uden for offentlighedens søgelys og debat. Og selve traktatgrundlaget hæver hensynet til marked og kapital over hensynet til natur, klima, menneskerettigheder, lige muligheder og bæredygtig udvikling.

Det er derfor venstrefløjens vigtigste opgave at kæmpe en hård kamp for de daglige forbedringer, men samtidig have åbne øjne for de begrænsninger, som EU-systemet sætter for progressiv politik, og derfor hele tiden kæmpe for en grundlæggende forandring af de europæiske traktater.

I Danmark er det kun Enhedslisten, der kan tilbyde en sådan strategi.

DEN ULIGE DEMOKRATISKE SPILLEBANE I EU

EU lider af et såkaldt demokratisk underskud. I stedet for at beslutninger træffes af folkevalgte efter åben offentlig debat, foregår de politiske processer ofte bag lukkede døre i et komplekst og uigennemsigtigt samspil mellem valgte og ikke-valgte aktører.

Når ministre fra medlemslandene mødes i Rådet sker det i notorisk lukkethed med dyb hemmelighedskultur. Kommissionen, der ikke er folkevalgt, har eneret til at foreslå ny lovgivning og kan samtidig ikke stilles til ansvar med samråd eller væltes på samme vis som hjemlige ministre. EU-domstolen, der er højeste retsinstans i hele EU, sikrer med sine til tider meget vidtgående afgørelser gennemførelsen af traktaternes højreorienterede politik i medlemslandene. Denne udemokratiske opbygning gør det lettere for politiske eliter at træffe beslutninger uden at skulle stå til regnskab hos befolkningen eller blive mødt af den folkelige modstand, som de oplever i de enkelte lande.

Det betyder også, at de tusindvis af lobbyister, som hjemmevant navigerer Bruxelles' korridorer, har mere at skulle have sagt end helt almindelige mennesker.

Men vigtigst af alt er EU's traktatgrundlag skabt og udformet for at sikre gunstige vilkår for de europæiske virksomheder og europæisk kapital. Målet har aldrig været at løse de store grænseoverskridende problemer med klima, biodiversitetskrise, flygtninge eller pres på menneskerettigheder, og det ses tydeligt i traktatgrundlaget. Siden grundlæggelsen af Kul- og Stålonionen i 1951 har målsætningen været at skabe et integreret europæisk marked med bedre afsætnings- og investeringsmuligheder for private virksomheder. Centralt i dette står de fire såkaldte friheder – kapitalens, varernes, tjenesteydelse og arbejdskraftens fri bevægelighed. Disse markedsfriheder er indskrevet i traktaterne som ubøjelige og ukrænkelige, hvilket kun levner plads til hensynet til mennesker, natur og klima, hvis det ikke gør indgreb i markedets frie hærgen.

- Det er arbejdskraftens fri bevægelighed, som giver arbejdsgivere lov til frit at importere underbetalt arbejdskraft fra fattigere medlemslande og dermed skabe social dumping med en nedadgående spiral på lønninger og arbejdsforhold i lande som Danmark.
- Det er varernes og tjenesteydelse og arbejdskraftens fri bevægelighed, som forbyder lande som Danmark at gå foran EU og stille højere miljøkrav til produkter, der sælges i Danmark, eller forbyde at grise – en vare i EU's øjne – fragtes under stor lidelse på tværs af EU til slagterier i fx Rumænien.
- Og det er kapitalens fri bevægelighed, som giver multinationale selskaber og tech-giganter mulighed for at gemme milliarder i skattely inden for EU, såsom i Irland og Luxembourg.

Skabelsen af Euroen har blot gjort situationen værre. Euroens forfatning binder medlemslandene til en nyliberal økonomisk politik, som begrænser hvilke investeringer i velfærd og sikring af sociale rettigheder, som de enkelte lande kan foretage. Også selvom landets befolkning har stemt for og ønsker noget andet.

At indskrive højreorienteret, nyliberal politik direkte i traktaterne ville svare til, at kapitalen og markedets rettigheder var indskrevet i Danmarks Grundlov på lige fod med ytringsfriheden, forsamlingsfriheden eller retten til at deltage i demokratiske valg.

Og dette højredrejede traktatgrundlag er tilmed noget nær umuligt at ændre. En ændring af traktaten kræver nemlig enstemmighed blandt EU-landenes regeringer. Det betyder i værste fald, at et enkelt land gennem vetoret kan stille sig i vejen for forandringer, selvom et stort flertal af befolkningen i EU måtte ønske dem.

En progressiv, demokratisk venstrefløj, der ønsker en mere lighedsskabende politik, ønsker at sætte en stopper for klimaforandringer, vil udbygge velfærden og den sociale tryghed samt sikre både menneske- og arbejdstagerrettigheder, er derfor nødsaget til at tage et grundlæggende opgjør med EU's udemokratiske indretning.

VERDEN OG EU I KONSTANT UDVIKLING

Selvom det fundamentale formål ikke har ændret sig, har EU gennemgået store forandringer gennem historien og er også fortsat i bevægelse på godt og ondt. Senest har man i EU eksempelvis vedtaget en bindende europæisk klimalov, lavet fælles gældsoptagelse som svar på Coronakrisen samt søgt at udvide sine beføjelser inden for sundhed, forsvar og bevogtningen af EU's ydre grænser.

EU-samarbejdet foregår i dag i mange forskellige konstellationer og rækker på mange måder ud over kredsen af medlemslande. Der er lande som Danmark, der har forbehold for både rets- og forsvars- og euro-området og lande som Bulgarien og Irland, som står uden for Schengensamarbejdet. Der er eurolandene, som er bundet af forpligtelserne fra den fælles valuta og endelig lande som Norge, Schweiz og Tyrkiet, som alle er tilknyttet EU-zonen gennem forskellige typer af aftaler.

EU-samarbejdet er altså ikke en tosidet mønt, hvor lande enten er "inde" eller "ude". Tværtimod kan vi se, at EU-samarbejdet foregår i mange forskellige rum og hastigheder.

Endelig har landene i Europa også udviklet sig. I disse år ser vi en bekymrende tendens, hvor flere af EU's medlemslande, anført af Polen og Ungarn, går i en stadig mere autoritær retning med angreb på de grundlæggende retsstatsprincipper, undertrykkelse af kvinder og LGBT+-personer og angreb på disses rettigheder samt forfølgelse af jøder og romaer. En udvikling som EU endnu ikke har formået at tage konsekvensen af på trods af højtsungne principper og værdier.

De store forandringer skal en progressiv venstrefløj se og bruge til at skabe muligheder for også politisk forandring.

EU'S NYLIBERALE POLITIK

Det grundlæggende projekt er dog uforandret: fra Kul- og Ståunionens oprettelse og frem til i dag har hensynet til industri og kapital stået hævet over hensynet til mennesker, natur og klima. Det så vi i EU's håndtering af Finanskrisen fra 2008 og frem. Her forværrede og forlængede EU's økonomiske politik og den forfejlede eurokonstruktion krisen i landene. Med hård hånd blev der dikteret stramme sparekrav til eurolandene. I flere af de hårdest ramte lande blev de fælles velfærdssystemer og sikkerhedsnet beordret noget nær afviklet og kritisk infrastruktur solgt fra til private investorer. Nedsættelsespolitikken medførte enorm fattigdom og arbejdsløshed, som den dag i dag stadig plager lande som Spanien, Grækenland, Italien og Portugal.

Vi ser det herhjemme den dag i dag. Den daværende SRSF-regering bandt Danmark til nedsættelsespolitikken ved at tilslutte sig Finanspagten i form af Budgetloven trods euroforbehold og uden folkeafstemning. En beslutning som stadig fører til pres for nedsættelser i velfærden og sætter begrænsninger på, hvilke investeringer vi kan foretage i psykiatrien, for mennesker med handicap, i sundhedssystemet, daginstitutioner og alle andre dele af velfærden, også selvom der er flertal for noget andet i den danske befolkning.

Vi ser det i måden, EU's politikker påvirker verden omkring os. Med kyniske handelsaftaler som udplynder det Globale Syd og milliardstøtte til landbrugs- og fødevarerindustrien i EU, som udkonkurrerer småbønder i Afrika ved at dumpe fødevarer med kunstigt lave priser på verdensmarkedet og derved fastholder befolkningerne i det Globale Syd i fattigdom. Dette sker ikke uden kraftig modstand fra sociale folkelige bevægelser i det Globale Syd. For Enhedslisten er disse sociale bevægelsers kampe også vores kamp.

Vi ser det i opbygningen af et Fort Europa med pigtråd og mure langs EU's ydre grænser, hvor grænsevagter og FRONTEX-personale forhindrer flygtninge i at krydse EU's grænser eksempelvis gennem ulovlige push-backs og dermed krænker flygtningekonventionens ret til at søge asyl.

BEGRÆNSEDE FREMSKRIDT I EU

Selvom hensynet til virksomhedernes mulighed for at lave overskud alt for ofte har forrang, har EU-samarbejdet dog ikke kun ført dårligdomme med sig.

Som eksempel kan nævnes fugle-, habitats- og vandrammedirektiverne, som har medført langt bedre beskyttelse af natur og grundvand i hele EU – og som i 2014 bremsede den daværende Venstre-regerings planer om at lade landbruget øge forbruget af gødning.

På samme måde har EU-lovgivning på områder som arbejdsmiljø og ligeløn været med til at forbedre vilkårene for millioner af arbejdere på tværs af EU. Ofte er denne slags fremskridt resultatet af stærkt folkeligt pres og bevægelser på tværs af medlemslandene eller sker, fordi EU's ledelse er bange for, at en voksende EU-kritik kan føre til udmeldelser eller sammenbrud. Selvom det grundlæggende projekt er det samme, er der altså eksempler på, at det alligevel kan lykkes at forandre EU og EU's politikker.

Der kan tilmed vedtages politik, som er enten på kant eller i direkte strid med EU's traktater og afgørelser, hvis blot presset er stærkt nok, og der er politisk enighed og vilje blandt de mest toneangivende medlemslande.

EU-reglerne er desuden ofte meget komplicerede og uklare, samtidig med at alene EU-domstolen har magten til at afgøre den endelige fortolkning. Det har den negative effekt, at regeringer i EU-landene – i tilfælde af den mindste tvivl om den korrekte fortolkning af EU-reglerne – ofte helt afholder sig fra at træffe vigtige politiske beslutninger af frygt for at blive trukket for EU-domstolen og idømt bøder eller erstatninger. I stedet skydes forslag til hjørne med henvisning til, at det må man arbejde for i EU.

Det sker også, at regeringer – herunder også den danske – bruger EU-regler som et belejligt skalkeskjul for egen passivitet og manglende politiske vilje, når væsentlige samfundsproblemer skal løses.

I den situation er Enhedslistens svar meget klart: Danmark skal i langt højere grad turde udfordre EU-retten, når den står i vejen for gode forslag. Den danske regering skal ikke bare være EU's forlængede arm.

Vi skal ikke opgive kampen på forhånd, men være villige til at kæmpe sagerne helt til EU-domstolen om nødvendigt.

Samtidig kan politikker, som for få år siden virkede som mejslet i sten, forandres i tilfælde af pludselige kriser, eller hvis de politiske styrkeforhold tillader det.

SÅDAN ARBEJDER ENHEDSLISTEN I EU

EU-parlamentet er en vigtig politisk spillebane for Enhedslisten, fordi det på trods af det nyliberale traktatgrundlag er muligt at vinde sejre for klimaet, naturen og almindelige mennesker. EU-Parlamentet spiller en vigtig dagsordensættende rolle som det direkte valgte talerør for millioner af europæere. Desværre kan man som medlem af EU-parlamentet, i modsætning til medlemmerne af Folketinget, ikke fremsætte lovforslag – denne ret tilfalder alene den ikke-folkevalgte Kommission.

EU-Parlamentet er dog medlovgiver sammen med Rådet af medlemslande og kan præge, ændre eller bremse lovgivningen i EU, fra det sekund den er fremsat af Kommissionen. Derudover kan Parlamentet godkende eller afvise Kommissionsformanden og kommissærerne.

EU-parlamentet er desuden base for meget af det europæiske samarbejde mellem partier, og tilstedeværelsen giver os stærke rammer for et tæt praktisk og direkte samarbejde med nære politiske allierede fra de europæiske venstrepartier.

Enhedslisten arbejder hver dag for at trække EU-samarbejdet mest muligt i en solidarisk, grøn, feministisk og demokratisk retning. Det har vi siden 1994 gjort gennem Folketinget og siden 2019 gennem EU-parlamentet i tæt samarbejde med den europæiske venstrefløj.

For at fremme denne politik stiller Enhedslisten op til EU-parlamentet og deltager aktivt i EU-arbejdet i Folketinget.

Her arbejder vi efter følgende principper:

- Enhedslisten vil forsvare og udvide demokratiet. Vi mener, at beslutninger som oftest bliver bedre af at blive truffet tæt på borgerne, og at befolkningen skal sikres mere direkte indflydelse. Derfor er Enhedslisten også generelt imod at overføre mere overnational magt til EU på områder, som i dag er national kompetence. Det gælder fx udenrigs-, sundhed- og skattepolitikken.
- På områder hvor EU allerede har enekompetence, stemmer Enhedslisten for enhver forbedring af forholdene for lønmodtagerne og miljøet, og vi vil stemme imod enhver forringelse.
- På områder hvor magten er delt mellem EU og medlemslandene, kan vi støtte forslag, der bidrager til at løse et konkret og væsentligt grænseoverskridende problem, som ikke lige så godt kan løses i de enkelte lande, og som bygger på minimumsstandarder, hvor de enkelte lande har ret til at gå videre. Vi er imod totalharmonisering, hvor de enkelte EU-lande forhindres i at vedtage bedre regler.

Vi kræver størst mulig åbenhed og gennemsigtighed og bekæmper lobbyisme og kapitalinteressers indflydelse på udformningen af EU's politik.

Vi er for forslag om europæisk samarbejde, som omfatter flere end EU-medlemslandene – eksempelvis i kampen mod skattely eller grænseoverskridende kriminalitet.

Enhedslisten ønsker en langt bedre inddragelse af befolkningen i de vigtige EU-politiske spørgsmål. Derfor støtter vi altid folkeafstemninger om væsentlige ændringer i EU-samarbejdet. Enhedslisten mener, at Danmark skal gå i spidsen for et styrket samarbejde mellem alle Europas lande, som bygger på høje minimumsstandarder med det enkelte lands ret til at gå videre end EU-reglerne.

Vi stiller samtidig krav til vores egen regering om, at Danmark skal være et foregangsland, der inspirerer til solidariske og grønne løsninger, og som tør udfordre EU's regler og politik, når de står i vejen for en progressiv politik.

Enhedslisten vil i enhver situation, hvor valget står mellem at stå fast på et demokratisk mandat givet af befolkningen eller at underlægge sig skadelig EU-politik, vælge det første. Vi vil foreslå og kæmpe for en progressiv politik i Folketing, kommuner og regioner, også når den bryder med EU's traktater og politik. Vi ser det som en central opgave at påpege, hvor EU's system forhindrer gennemførelse af en progressiv politik.

Vi afviser danske politikeres forsøg på at gå videre i EU-tilpasningen end reglerne kræver, som da de, uden at spørge befolkningen, tilsluttede Danmark til Finanspagten, som binder Danmark til EU's stramme budgetregler til stor skade for velfærden. Modstanden mod danske politikeres EU-tilpasning er lige så vigtig som modstanden mod skadelig EU-politik.

Enhedslisten vil fastholde de danske undtagelser fra euroen, overnational retspolitik og EU's militærpolitik.

Vi kæmper derudover for en femte undtagelse, således at vores arbejdsmarkeds- og velfærdspolitik ikke er underlagt markedets tvang.

Vi støtter den europæiske fagbevægelses krav om en social protokol, der kan sikre, at faglige og sociale rettigheder står højere end kapitalens frie bevægelighed.

ET BEDRE EUROPÆISK SAMARBEJDE

Men Enhedslisten arbejder ikke bare for at sikre små fremskridt og forhindre forringelser inden for de eksisterende rammer og traktatgrundlag. Vi arbejder sammen med resten af den europæiske venstrefløj for at forandre rammerne og ændre traktatgrundlaget.

Vi vil et europæisk samarbejde, der modvirker og udbedrer de skader årtiers økonomisk rovdrift har påført klima og natur, og hvor politikken indrettes med respekt for planetens bæreevne. Vi vil et samarbejde, hvor overholdelse af menneskerettigheder og respekt for retsstatsprincipper er en forudsætning, og hvor gennemsigtighed og reel borgerinddragelse er en selvfølgelighed. Vi vil et samarbejde, hvor alle borgere har reel indflydelse, hvor demokratiet er i højsædet, national selvbestemmelse respekteres, og hvor befolkningerne har magten frem for lobbyister og kapitalister.

Vi vil et samarbejde, hvor nationale velfærds- og arbejdsmarkedssystemer respekteres, og hvor det altid er muligt for medlemslande at gå foran med bedre beskyttelse af arbejdstager- og forbrugerrettigheder, klima, miljø og natur.

Vi vil et demokratisk europæisk samarbejde, der gennem minimumsstandarder stopper det internationale ræs mod bunden. Et fleksibelt samarbejde hvor en koalition af villige lande kan gå sammen og gå foran fx ved at sætte ind over for skattely, uden at alle lande behøver deltage. Det er sådan et samarbejde, som Enhedslisten arbejder for. Der er desværre meget langt, mellem det samarbejde vi har behov for, og det EU vi kender i dag. Et opgør med EU's nyliberale traktatgrundlag og usolidariske politik er og bør være en kerneopgave for den europæiske progressive venstrefløj.

Enhedslisten kæmper sammen med vores europæiske allierede for et traktatgrundlag, som indfører demokratiske og gennemsigtige strukturer samt udligner spillebanen, så beskyttelse af klima og natur, fremme af velfærd og lighed og solidaritet med verdens fattige og forfulgte ikke skal underordnes store selskabers jagt på vækst og profit.

BRUD MED EU KAN BLIVE NØDVENDIGT

Med det eksisterende traktatgrundlag står EU ofte i vejen for mange af de forandringer, som Enhedslisten og den europæiske venstrefløj ønsker at gennemføre. Skulle Enhedslisten for eksempel skabe flertal i Folketinget for at stoppe salg af nye benzin- og dieselmotorer eller forbyde brug af farlige pesticider, vil EU stille sig i vejen og pålægge Danmark store bøder, ligesom Danmark i dag kan påtvinges en politik, som befolkningen eller et flertal i Folketinget er inderligt imod.

Og får en socialistisk regering engang magten i Danmark eller i et af EU's andre medlemsstater under det eksisterende traktatgrundlag, vil det reelt være umuligt at gennemføre socialistiske reformer, der kan demokratisere økonomien, omfordele velstanden og bringe finanssektoren under demokratisk kontrol.

Så længe EU's nuværende nyliberale og markedsfundamentalistiske traktatgrundlag består, er det derfor afgørende, at befolkningen løbende inddrages i en debat om fordele og ulemper ved det nuværende EU-medlemskab.

Debatten skal ikke mindst belyse mulighederne for at erstatte det nuværende medlemskab med et løsere samarbejde og tilknytning, som sikrer et større demokratisk handlerum til at føre en progressiv og bæredygtig politik.

En løsere tilknytning kunne ligne den, vi kender fra fx Norge, eller tage udgangspunkt i en genforhandling af den danske tilknytning til EU fx med nye danske forbehold inden for velfærd, økonomi og arbejdsmarked.

Vores udfordring er, at så længe det nuværende traktatgrundlag styrer EU's politik og udvikling, så vil vejen være lukket for grundlæggende progressive forandringer i Danmark, som strider mod EU-retten, selv hvis befolkningen vælger en regering, der ønsker en anden og mere solidarisk og bæredygtig politik.

Derfor er det nødvendigt, at Enhedslisten fastholder perspektivet om en dansk udmeldelse af EU. Udmeldelse er ikke et mål i sig selv. En udmeldelse kan være et offensivt middel til at gennemføre grundlæggende forandringer, som EU står i vejen for. Det kan også være et nødvendigt selvforsvar mod yderligere angreb på arbejderrettigheder, velfærd, demokrati og miljø. Ingen kan forudse, hvornår det kan blive aktuelt at kræve en ny folkeafstemning om dansk EU-medlemskab. Det vil Enhedslisten forholde sig til ud fra en konkret vurdering af situationen. Men i følgende situationer kan kravet om en folkeafstemning om Danmarks tilknytning til EU være aktuelt:

- Hvis der er et bredt ønske om det i befolkningen.
- Hvis EU gennemfører traktatændringer i retning af en egentlig EU-stat, eller der på anden vis overføres yderligere magt til EU på afgørendes politikområder.
- Hvis EU stiller sig i vejen for gennemførelse af væsentlige forslag, som har opbakning fra et flertal i Folketinget eller befolkningen i Danmark.

Enhedslisten vil under alle omstændigheder arbejde for, at det står klart for befolkningen, hvilken tilknytning til EU, der skal erstatte EU-medlemskabet efter en udmeldelse.

Her vil vi arbejde for, at der indgås en handels- og samarbejdsaftale mellem Danmark og EU, som stiller Danmark friere til at regulere kapitalen og beskytte vores velfærdssamfund, miljø og arbejdsmarked mod markedskræfter og unfair international konkurrence.

I en situation hvor et flertal af den danske befolkning ønsker at føre en solidarisk og grøn politik, og EU med traktaterne i hånden stiller sig i vejen, vil Enhedslisten altid stå på befolkningens side – også hvis det kræver et brud med eller en genforhandling af den danske tilknytning til EU.

Hvis EU sætter kurs mod yderligere magtcentralisering, fortsætter med sin handlingslammelse over for autoritære regimer som Polen og Ungarn, eller på anden vis udvikler sig i en retning, der strider mod grundlæggende demokratiske værdier, kan en debat om Danmarks relation til EU blive endnu mere presserende og kan betyde, at Danmark evt. sammen med andre lande, der står fast på progressive værdier, skal tage konsekvensen og etablere et nyt værdibaseret og demokratisk europæisk samarbejde.

Enhedslisten vil bevare de danske EU-forbehold, der sikrer en større demokratisk handlefrihed, når det gælder fx den økonomiske politik. Vi arbejder for, at andre EU-lande kan få lignende forbehold og fx kan udtræde af Euro-samarbejdet på ordnet vis, hvis de ønsker det.

LÆREN FRA BREXIT

Det britiske exit fra EU har dog vist, at også kampagner for udmeldelse af EU kan bruges af højrepopulistiske og autoritære kræfter. Brexit var et eksempel på, at udmeldelse af EU ikke automatisk fører til en progressiv politik, styrker venstrefløjens position, svækker EU eller inspirerer andre lande til at følge efter og danne et andet europæisk samarbejde.

Men aftalen mellem EU og Storbritannien viser også, at det er muligt at indgå en forpligtende aftale med EU uden at være underlagt markedets krav i alle forhold.

Storbritanniens nye tilknytning til EU vil give en fremtidig progressiv Labour-regering nye handlefriheder sammenlignet med situationen, før Storbritanniens udtræden af EU.

Derudover understreger Brexit, at en eventuel exit fra EU altid vil følges op af svære forhandlinger om nye handelsaftaler. Det gælder ikke mindst for et lille land som Danmark, der er helt afhængig af sin økonomiske integration i EU. Det er bestemt ikke ligegyldigt, hvilke aftaler der sættes i stedet for medlemskabet. Fx gælder EU-reglerne om kapitalens fri bevægelighed stadig i Storbritannien. Derfor er det afgørende, hvilke politiske kræfter der står i spidsen for en eventuel genforhandling af samarbejdet med EU.

På den baggrund er det klart, at Enhedslisten ikke ønsker at kopiere Brexit. Vores socialistiske og grønne EU-modstand har ingen alliancepartner blandt højrenationalistiske kræfter.

VERDEN ER STØRRE END EU

Enhedslisten afviser den euro-nationalisme, som ofte er forklædt som internationalisme. Det er ikke europæisk men international solidaritet, der udgør venstrefløjens DNA.

Som andre supermagter varetager EU og dets medlemslande først og fremmest sine egne interesser. EU's primære interesse i omverden er derfor den geografiske udvidelse af europæisk kapital. Det gælder, når EU påtvinger udviklingslandene handelsaftaler, som kun gavner EU's multinationale selskaber. Når EU dumper subsidierede landbrugsprodukter på tredjelandes markeder med lokal fattigdom til følge. Og når EU indgår fiskeriaftaler med despotiske regimer, så europæiske fiskerflåder kan gå på rov i de afrikanske farvande. At EU skulle være udtryk for internationalisme falder imidlertid også til jorden – i lyset af hvordan EU bidrager til opbygningen af grænsehegn og mure rundt om Europa for at holde flygtninge ude. EU udgør dermed ikke nogen modsætning til nationalismen, men erstatter blot denne med en regional stormagtsdrøm med den europæiske storkapitals interesser i centrum: Euro-nationalismen. Derfor må venstrefløjens som internationalister naturligvis stille sig kritisk over for EU.

VERDEN HAR BRUG FOR ENHEDSLISTEN

Siden Enhedslistens spæde begyndelse har vi arbejdet for at gøre verden til et bedre sted. For socialistiske løsninger, der kan skabe et demokratisk, solidarisk og bæredygtigt samfund. Vi ved, at kapitalismen er et internationalt og grænseoverskridende system, og derfor må bevægelsen for at skabe et socialistisk alternativ også være det.

Ligesom Enhedslisten i vores lokale arbejde går på to ben, og både arbejder inden for institutionerne og i de folkelige bevægelser, skal det samme gøre sig gældende i vores internationale politiske arbejde – også det europæiske.

Samtidig med at vi stiller op til og arbejder i EU-parlamentet, er det en helt central opgave for Enhedslisten at opbygge et stadigt stærkere praktisk og politisk samarbejde mellem progressive venstrekræfter og arbejderbevægelse på tværs af Europa.

Verden og Europa har brug for Enhedslistens solidariske og grønne løsninger, og vi har brug for stærke, demokratiske fællesskaber at udfolde dem i.

En anden verden og et andet Europa er muligt.

Vedtaget på Enhedslistens årsmøde 2022